

Териториални и разпределителни аспекти на справедливия преход в актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата – методология за оценка

ИНСТИТУТ ЗА РЕФОРМИ, В СЪТРУДНИЧЕСТВО
С ФОНДАЦИЯ „БЛУЛИНК“, ЕККО И ЕКОЛОГИЧЕН ИНСТИТУТ

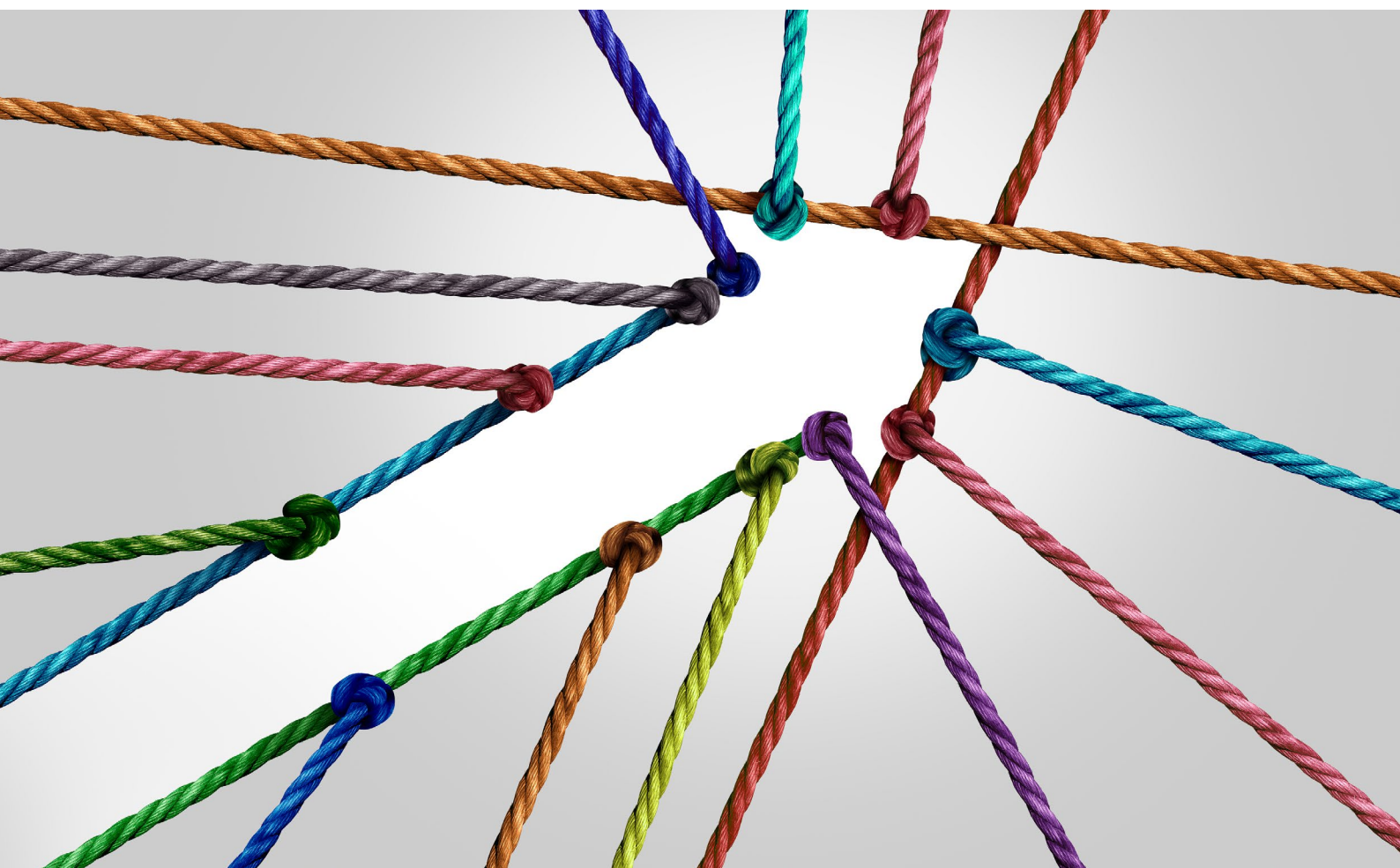
Варшава 2024

REFORM

BlueLink

ECCO THE ITALIAN
CLIMATE CHANGE
THINK TANK

**eco
logic**

© Фондация „Институт за реформи”, 2024

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Автори

Анета Стефанчик, Антони Гжешчик, Мачей Липински, Александър Снегоцки (Институт за реформи/Reform Institute)

Сътрудници

Мария Ниевитала-Рей и Зофия Ветманьска (Институт за реформи/Reform Institute),
Пламен Пеев (Фондация „БлуЛинк”),
Джулия Колафранческо и Киара ди Мамбро (Италиански мозъчен тръст по въпросите
на изменението на климата „ЕККО”/ECCO – The Italian Climate Change Think Tank),
Нора Софи Кьогел и Айке Велтен (Екологичен институт/Ecologic Institute).

Графичен дизайн

Зофия Ласочка

Дата на публикуване

февруари 2024

Препоръчително цитиране:

Стефанчик, А., Гжешчик, А., Липински, М., Снегоцки, А., 2024, *Териториални и разпределителни аспекти на справедливия преход в актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата – методология за оценка*, Институт за реформи, Варшава.

Източник на снимката на корицата: wildpixel/iStock

Institut Reform

office@ireform.eu | ul. Puławska 12/3, 02-566 Warszawa | www.ireform.eu

Съдържание

I. Въведение и цел на документа.....	4
II. Методология и разработване на критерии за оценка	5
III. Териториални аспекти.....	6
Аспект 1. Амбиции и цели	6
Аспект 2. Подкрепа за местните икономики и общности	8
Аспект 3. Местни чисти енергии и декарбонизирани индустрии	9
Аспект 4. Приобщаване и регионален преход	9
Аспект 5. Регионално управление на справедливия преход	10
IV. Разпределителни аспекти.....	11
Аспект 6. Цялостна оценка на въздействието върху разпределението	12
Аспект 7. Енергийна бедност	13
Аспект 8. Транспортна бедност	14
Аспект 9. Финансови нужди и източници на финансиране	15
Аспект 10. Данъчни, застрахователни и социалноосигурителни политики	16
Аспект 11. Условия на труд и преквалификация	17
Аспект 12. Ангажираност на заинтересованите страни и обществени обсъждания...	18
V. Приложение. Обобщена таблица на аспектите, разгледани в методологията	20

I. Въведение и цел на документа

Националните планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК) са инструменти за планиране, които се изискват съгласно Регламента на ЕС за управлението. Понастоящем държавите членки (ДЧ) актуализират своите НПЕК, за да ги адаптират към по-амбициозната програма за климата в съответствие с европейското законодателство в областта на климата и пакета „Подготвени за цел 55“. Очакваше се черновите с актуализации да бъдат представени на Европейската комисия (ЕК) до края на юни 2023 г. По-малко от една трета от държавите членки са спазили крайния срок и са представили плановете си навреме. С известно закъснение броят на държавите, представили своите проекти на НПЕК, се увеличи и до средата на ноември 2023 г. само пет държави членки не бяха изпратили черновите на актуализираните НПЕК. Окончателните актуализирани версии на НПЕК трябва да бъдат предоставени до края на юни 2024 г. Дотогава документите следва да включват преработки, направени от националните правителства въз основа на обратната връзка и препоръките, предоставени от ЕК, както и въз основа на резултатите от широкия диалог със заинтересованите страни и широката общественост.

Целта на настоящия документ е да предостави методологична рамка за оценка на актуализираните НПЕК. Тази рамка може да бъде използвана за оценка, както на съдържанието на документите, така и на процедурите по изготвянето им от гледна точка на справедливия преход.

Определяме справедливия преход като процес, който максимизира положителните възможности и резултати, свързани с прехода към климатична неутралност, като същевременно смекчава предизвикателствата и свежда до минимум отрицателните последици за засегнатите регионални и местни общности (териториални аспекти на справедливия преход) и уязвимите лица (разпределителни ефекти на справедливия преход).

Справедливият преход има ключова роля за осигуряване на нетен положителен резултат от зеления преход за гражданите и общностите в ЕС в съответствие с принципа на Европейската зелена сделка „никой да не бъде изоставен“. Правилното интегриране на политиките и мерките за справедлив преход в НПЕК е от решаващо значение за прилагането на този принцип на национално равнище във всяка държава членка.

II. Методология и разработване на критерии за оценка

В настоящия документ е представен изчерпателен контролен списък с критерии, на които трябва да отговарят актуализираните НПЕК, ако искат да бъдат ефективни в справянето с предизвикателството на справедливия преход. Този контролен списък се основава на литературен обзор, който включва съответното законодателство на ЕС, насоки и съобщения, издадени от Европейската комисия в подкрепа на процеса на актуализиране на НПЕК и с цел укрепване на измерението на справедливия преход в управлението свързано с климата. Освен съответните ресурси на ЕС, прегледът обхваща академичната литература и независими доклади, публикувани от изследователски институти.

Основните документи на ЕС, които позволиха да се идентифицират съответните критерии, са изброени по-долу:

1. Известие на Комисията относно насоките за държавите членки за актуализиране на националните планове в областта на енергетиката и климата за периода 2021-2030 г¹.
2. Регламент за създаване на фонд „Справедлив преход“².
3. Регламент за определяне на общи разпоредби за осем фонда на ЕС³.
4. Съобщение на Комисията *Оценка на националните планове в областта на енергетиката и климата в целия ЕС* Продължаване на екологичния преход и насърчаване на икономическото възстановяване чрез интегрирано планиране в областта на енергетиката и климата⁴.
5. Регламент относно управлението на Енергийния съюз и действията в областта на климата⁵.
6. Препоръка на Съвета относно осигуряването на справедлив преход към климатична неутралност⁶.
7. Препоръка на Комисията 2023/2407 относно енергийната бедност⁷.

Методологията за оценка следва две основни измерения на справедливия преход: териториално и разпределително, които са разделени на групи от критерии и изследователски въпроси, обхващащи най-важните им аспекти.

Териториални аспекти	1. Амбиции и цели
	2. Подкрепа за местните икономики и общности
	3. Местни чисти енергии и декарбонизирани индустрии
	4. Включване на регионалния преход
	5. Регионално управление на справедливия преход

¹ [HTTPS://ENERGY.EC.EUROPA.EU/PUBLICATIONS/GUIDANCE-MS-UPDATED-NEPCS-2021-2030_EN](https://energy.ec.europa.eu/publications/guidance-ms-updated-ncps-2021-2030_en)

² [HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-CONTENT/EN/TXT/?URI=CELEX%3A32021R1056](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/?uri=CELEX%3A32021R1056)

³ [HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-CONTENT/EN/TXT/?URI=CELEX%3A02021R1060-20230301](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/?uri=CELEX%3A02021R1060-20230301)

⁴ [HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-CONTENT/EN/TXT/?URI=COM%3A2020%3A564%3AFIN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/?uri=COM%3A2020%3A564%3AFIN)

⁵ [HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-CONTENT/EN/TXT/?URI=CELEX%3A02018R1999-20230516](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/?uri=CELEX%3A02018R1999-20230516)

⁶ [HTTPS://DATA.CONSILIUM.EUROPA.EU/DOC/DOCUMENT/ST-9107-2022-INIT/EN/PDF](https://data.consilium.europa.eu/doc/document/st-9107-2022-init/en/pdf)

⁷ [HTTPS://EUR-LEX.EUROPA.EU/LEGAL-CONTENT/EN/TXT/?URI=OJ.L_202302407](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/?uri=OJ.L_202302407)

Разпределителни аспекти	6. Цялостна оценка на разпределителните ефекти
	7. Енергийна бедност
	8. Транспортна бедност
	9. Финансови нужди и източници на финансиране
	10. Данъчни, застрахователни и социалноосигурителни политики
	11. Условия на труд и преквалификация
	12. Ангажиране на заинтересованите страни и обществени консултации

Всеки аспект включва до 6 критерия за оценка. Всеки от тези критерии може да бъде оценен по следната скала:

0 въпросът не се споменава	1 въпросът е разгледан в ограничена степен	2 въпросът е решен в значителна степен	3 добри практики
-------------------------------	---	---	---------------------

Всеки от аспектите има свое собствено, по-конкретно описание, което описва какво се изисква от даден НПЕК, за да му бъдат присъдени определен брой точки. Те са описани по-подробно в следващите глави.

III. Териториални аспекти

Териториалните аспекти на справедливия преход се фокусират върху въздействието на прехода върху регионите, общностите и местните икономики, като се обръща специално внимание на тези, които са особено уязвими към промените, предизвикани от новите политики на ЕС в областта на енергетиката и климата. В тази част се фокусираме основно върху оценката на елементите на НПЕК, които подкрепят местните общности в процеса на зелен преход, осигуряват стимули за декарбонизация в местен мащаб, гарантират приобщаващ регионален преход и предоставят управленски рамки и инструменти, благоприятстващи справедливия преход. Оценката изследва също така до каква степен проектите на НПЕК са в съответствие с териториалните планове за справедлив преход (ТПСП) и ръководят действията на регионално равнище. Териториалните аспекти се разглеждат само по отношение на териториите, които са признати от националните правителства като най-засегнати от процеса на декарбонизация.

Аспект 1. Амбиции и цели

Първата категория разглежда цялостното ниво на амбиция, отразено в НПЕК, включително тяхната съгласуваност с ТПСП и посочването на ясни срокове за постепенното премахване на изкопаемите горива: газ, нефт, въглища (поотделно в енергийния сектор и в цялата икономика, тъй като на практика тези преходи често се планират отделно от правителствата). Графиците се оценяват и по отношение на тяхното ниво на амбиция. За да се считат за „амбициозни”, плановете трябва да надхвърлят сегашния път на ЕС и да са в съответствие с Парижкото споразумение. Също така следва да се очаква, че нивата на амбиция в актуализираните чернови на НПЕК за 2023 г. няма да отстъпва назад спрямо предложеното в предишната версия на НПЕК и в ТПСП, което отразява нарастващите цели за климата за ЕС като цяло.

1. Амбиции и цели	
1.1 Повишаване на амбицията и избягване на отстъплението от целите на ТППП	<p>0 не споменава целите, определени в ТППП, или целите са по-ниски</p> <p>1 целите, заложи в ТППП, са споменати, но не са променени</p> <p>2 планира се актуализиране на повечето от целите, заложи в ТППП</p> <p>3 обявява се ясен график за актуализиране на амбициозните нива на целите на всички ТППП или определя актуализираните цели директно в рамките на НПЕК</p>
1.2 Ясен и амбициозен график за освобождаване от въглицата в енергийния сектор	<p>0 не се споменава график за освобождаване от въглицата</p> <p>1 декларирано е освобождаване от въглицата в енергийния сектор, но не са представени точни срокове</p> <p>2 графикът за освобождаване от въглицата в енергийния сектор е ясно определен</p> <p>3 графикът за освобождаване от въглицата в енергийния сектор е амбициозен и ясно определен</p>
1.3 Ясен и амбициозен график за отказ от въглища в цялата икономика	<p>0 не се споменава график за отказ от въглища</p> <p>1 обявява се отказ от въглища в цялата икономика, но не се посочват точни срокове</p> <p>2 графикът за отказ от въглища в цялата икономика е ясно определен</p> <p>3 графикът за отказ от въглища в цялата икономика е амбициозен и ясно определен</p>
1.4 Ясен и амбициозен график за отказ от изкопаем газ	<p>0 не се споменава срок за отказ от изкопаем газ</p> <p>1 деклариран е преход към отказ от изкопаем газ, но не са посочени точни срокове.</p> <p>2 графикът за отказ от изкопаем газ е ясно определен</p> <p>3 графикът за отказ от изкопаем газ е амбициозен и ясно определен</p>
1.5 Ясен и амбициозен график за отказ от петрола	<p>0 не споменава срок за отказ от петрола</p> <p>1 обявява се отказ от петрола, но не се посочват точни срокове</p> <p>2 графикът за отказ от петрола е ясно определен</p> <p>3 графикът за отказ от петрол е амбициозен и ясно определен</p>
1.6 Ясен и амбициозен график за преход на промишлеността към нулеви нетни емисии (преобразуване или закриване на промишлени предприятия, които отделят парникови газове от използването на изкопаеми горива или от промишлени процеси)	<p>0 не се споменава срок за индустриален преход</p> <p>1 деклариран е промишлен преход към нулеви нетни емисии, но не е посочен точен график</p> <p>2 графикът за преминаване на промишлеността към нулеви нетни емисии е ясно определен</p> <p>3 графикът за преминаване на промишлеността към нулеви нетни емисии е амбициозен и ясно определен</p>

Аспект 2. Подкрепа за местните икономики и общности

Вторият аспект е свързан с оценката на инструментите за подкрепа, предоставени на местните общности и икономики в преход. Общностният аспект е отразен в два критерия. Единият от тях е свързан със запазването на идентичността на традиционните индустриални общности, които често са били градени около миннодобивния или производствения сектор, които все още представляват важен градивен елемент на местната социална структура. Другият се фокусира върху възстановяването на местната природна среда, така че тя да може да осигури на местните общности подобро качество на живот и да увеличи привлекателността на региона за съществуващите и потенциалните нови обитатели. Икономическото измерение се оценява чрез мерки, подкрепящи местния растеж (например чрез иновации, повишаване на производителността или укрепване на човешкия капитал) и местния интелигентен и устойчив транспорт.

2. Подкрепа за местните икономики и общности	
2.1 Политики и мерки в подкрепа на местните икономики чрез стимулиране на техния потенциал за местен растеж, включително насърчаване на предприемачеството, подкрепа за МСП и социалната икономика	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>
2.2 Политики и мерки за запазване на идентичността на миньорските/традиционните индустриални общности	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>
2.3 Политики и мерки за ревитализация на природната среда, както за възстановяване на биоразнообразието, така и с цел отдих	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>
2.4 Специализирани, специфични за региона политики и мерки за насърчаване на интелигентната и устойчива мобилност (както в рамките на териториите, най-силно засегнати от региона на прехода, така и за свързването му с други региони)	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>

Аспект 3. Местни чисти енергии и декарбонизирани индустрии

Този аспект се фокусира върху това дали в НПЕК правилно са идентифицирани нуждите и възможностите за прилагане на зелени решения в регионите с интензивно производство на въглероден диоксид. Ако е приложимо, това включва внедряване на чисти технологии не само в енергийния сектор, но и в топлофикациите и промишлените процеси. Категорията включва оценка на местните нужди в областта на енергийния и промишления преход и политиките, както и мерките за удовлетворяване на тези нужди.

3. Местни чисти енергии и декарбонизирани индустрии	
3.1 Оценка на потребностите в областта на внедряването на достъпна чиста енергия (включително – ако е приложимо – централизирано отопление), енергийната ефективност и/или декарбонизираните промишлени процеси	0 не оценява нивото на потребностите в тази област
	1 представен е кратък обзор, но оценката е с недостатъчно качество
	2 потребностите в тази област са описани задълбочено и оценката се основава на качествени показатели, но липсват някои важни подробности
	3 представя ясен и много подробен обзор на потребностите в обсъжданата област въз основа на висококачествени показатели
3.2 Политики и мерки за задоволяване на нуждите в областта на достъпната чиста енергия (включително – ако е приложимо – централизирано отопление), енергийната ефективност и/или декарбонизираните промишлени процеси	0 не споменава никакви политики или мерки в тази област
	1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни
	2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности
	3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка

Аспект 4. Приобщаване и регионален преход

В този аспект се разглеждат третирането на уязвимите групи, равенството между половете и демографските предизвикателства на регионално и местно равнище. Въпросите, свързани с пола, следва да бъдат разгледани в плана за преход, за да се гарантира, че всички групи работници, засегнати от прехода получават подкрепа, а равнопоставеността на половете се насърчава в нововъзникващите сектори на регионалната икономика. Специално внимание следва да се обърне на уязвимите групи, които страдат непропорционално от неблагоприятните социално-икономически последици от прехода в дадения регион. За да се даде цялостен отговор на социално-икономическото предизвикателство на прехода, плановете следва да включват също така политики и мерки, насочени към демографските последици от прехода, например привличане на млади хора в региона или осигуряване на удовлетворяване на потребностите на възрастните граждани.

4. Включване и регионален преход	
4.1 Насърчаване на равнопоставеност между половете с оглед на специфичното положение и ролята на жените в прехода към климатично неутрална икономика	0 не споменава никакви политики или мерки в тази област

	<p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>
<p>4.2 Специално внимание към уязвимите групи (като хората с увреждания), които страдат непропорционално от неблагоприятните последици от прехода</p>	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>
<p>4.3 Политики и мерки за справяне с демографските последици от застаряването на населението в регионите в преход</p>	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>

Аспект 5. Регионално управление на справедливия преход

В тази група аспекти се разглежда качеството на регионалната рамка за управление на справедливия преход. Очаква се функционалната рамка да бъде описана от НПЕК по трите измерения: планиране (съгласуваност на националното и регионалното планиране), изпълнение (координация между регионалните и националните органи) и действия на местно ниво (чрез включване на заинтересованите страни и гражданите в процеса на регионално управление на прехода).

<p>5. Регионално управление на справедливия преход</p>	
<p>5.1 Съгласуваност на регионалния и националния процес на планиране на прехода</p>	<p>0 не се споменава съгласуваност на регионалния и националния процес на планиране на прехода</p> <p>1 рядко се взема предвид съгласуваността на регионалния и националния процес на планиране на прехода</p> <p>2 съгласуваността на регионалния и националния процес на планиране на прехода е взета предвид в много, но не във всички относими случаи</p> <p>3 съгласуваността на регионалния и националния процес на планиране на прехода подпомага ефективното прилагане на политиките и мерките, които трябва да бъдат ефективно изпълнени</p>

<p>5.2 Институционална координация между местните и националните власти по отношение на изпълнението на справедливия преход</p>	<p>0 не се споменава институционална координация при прилагането на прехода</p> <hr/> <p>1 институционалната координация по отношение на справедливия преход рядко се взема под внимание</p> <hr/> <p>2 институционалната координация по отношение на справедливия преход е взета предвид в много, но не във всички относими случаи</p> <hr/> <p>3 институционалната координация в областта на справедливия преход подпомага ефективното прилагане на политиките и мерките</p>
<p>5.3 Включване на заинтересованите страни и гражданите в регионалното управление на прехода</p>	<p>0 не се споменава участието на заинтересованите страни и гражданите</p> <hr/> <p>1 участието на заинтересованите страни и гражданите рядко се взема под внимание</p> <hr/> <p>2 участието на заинтересованите страни и гражданите е взето предвид в много, но не във всички съответни случаи</p> <hr/> <p>3 планираното участие на заинтересованите страни и гражданите подпомага ефективното прилагане на политиките и мерките на местно равнище</p>

IV. Разпределителни аспекти

Разпределителните аспекти на зеления преход са свързани основно с диференцираното въздействие на политиките в областта на климата, които са свързани с неравномерното разпределение на доходите, възможностите и предизвикателствата сред населението. Това се отразява в промените в жизнения стандарт на цялото население и на уязвимите групи, особено в достъпа им до основни обществени услуги, удобства и права, както и до пазара на труда. Поради това в НПЕК следва изрично да се отчита разпределението на разходите и ползите от планираните мерки и да се наблегне особено на подкрепата за групите, които вече са в най-трудно положение или е най-вероятно да бъдат негативно засегнати от прехода.

По този начин избраните критерии за оценка на разпределителното измерение на политиките за справедлив преход в НПЕК се отнасят до следните аспекти: предотвратяване на бедността в областта на енергетиката и транспорта (след включването на сградите и автомобилния транспорт в рамката на Схемата за търговия с емисии (СТЕ), финансови механизми и инструменти на обществените политики (особено фискални инструменти и инструменти за социално осигуряване), въведени в подкрепа на уязвимите групи, политики, засягащи работната сила, и цялостното качество на общественото участие в процеса на преразглеждане на НПЕК. Оценката на разпределителните аспекти се извършва на национално равнище (за разлика от териториалните аспекти).

Аспект 6. Цялостна оценка на въздействието върху разпределението

Този аспект се фокусира върху това дали цялостната оценка на въздействието върху разпределението на благата придружава стратегическите решения и планираните мерки, представени в НПЕК. За да се спазят принципите на справедливия преход, въздействието от прилагането на НПЕК следва да се оценява поотделно за различните групи по размер на доходите. Оценката следва да бъде направена и за други относими групи, избрани в съответствие с националните специфики (напр. селски домакинства, пенсионери). Качеството на оценката на въздействието също се взема предвид – тя следва да се основава на количествени показатели и доколкото е възможно, да се разработят точни индикатори за очакваните резултати, а в целия документ следва да се използва последователна терминология.

6. Цялостна оценка на въздействието върху разпределението.	
<p>6.1 Оценка на цялостното въздействие върху разпределението на политиките и мерките, обхванати от актуализацията на НПЕК – групирани по размер на доходите</p>	<p>0 не са посочени очакваните общи въздействия върху разпределението</p> <p>1 споменати са очакваните общи въздействия върху разпределението, но описанието е оскъдно и не отчита диференциацията по групи по размер на доходите</p> <p>2 описанието на цялостното въздействие върху разпределението е достатъчно и отчита диференциацията по групи по размер на доходите, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 описанието на очакваните въздействия върху разпределението е изчерпателно и диференцирано по отношение на групите по размер на доходите</p>
<p>6.2 Оценка на цялостното въздействие върху разпределението на политиките и мерките, обхванати от актуализацията на НПЕК – по други съответни групи (напр. селски домакинства, пенсионери)</p>	<p>0 не са посочени очакваните общи въздействия върху разпределението</p> <p>1 споменати са очакваните общи въздействия върху разпределението, но описанието е оскъдно и не отчита диференциацията по съответните социални групи</p> <p>2 описанието на цялостното въздействие върху разпределението е достатъчно и отчита диференциацията по съответните социални групи, но липсват някои важни подробности</p> <p>3 описанието на очакваните въздействия върху разпределението е изчерпателно и диференцирано по отношение на съответните социални групи</p>
<p>6.3 Общо разбиране на термините и измерване на напредъка спрямо целите</p>	<p>0 термините се използват непоследователно в различните документи и не се споменава събирането на данни за измерване на напредъка спрямо целите</p> <p>1 налице е базово съгласуване на термините в различните документи и се споменава измерването на напредъка по отношение на целите, но не се предоставят подробности</p> <p>2 в повечето случаи термините се използват последователно в различните документи и е създадена стабилна рамка за измерване на напредъка спрямо целите (въз основа на качествени показатели и включваща политики за събиране на данни), но все още липсват някои важни подробности</p> <p>3 термините се използват последователно в различните документи и е създадена стабилна рамка за измерване на напредъка спрямо целите (въз основа на качествени показатели и включително политики за събиране на данни).</p>

Аспект 7. Енергийна бедност

Този аспект включва два критерия по отношение на качеството на планирането, свързано с преодоляването на енергийната бедност: определяне на мащаба на проблема и включване на индикативни цели за неговото намаляване. Останалите критерии се фокусират върху три вида политики и мерки, които следва да бъдат очертани в НПЕК за справяне с проблема: 1) съществуващи и планирани инструменти за пряко подпомагане (включително график за тяхното поетапно прекратяване); 2) подкрепа за инвестиции, които имат за цел трайно намаляване на сметките за енергия (например инвестиции в мерки за енергийна ефективност; инвестиции, насочени към внедряване на източници на енергия с нулеви емисии); и 3) решения, насочени към неефективността на енергийния пазар, която се отразява негативно на уязвимите потребители.

7. Енергийна бедност	
<p>7.1 Включване на индикативни цели, насочени към намаляване на енергийната бедност</p>	<p>0 не се споменават цели, насочени към намаляване на енергийната бедност</p> <hr/> <p>1 цели има, но те не са достатъчно подробни и/или не използват подходящи показатели</p> <hr/> <p>2 целите в повечето случаи са добре дефинирани и използват подходящи мерки, но липсва важна информация</p> <hr/> <p>3 представените цели са много съгласувани и използват добре дефинирани показатели</p>
<p>7.2 Оценка на нивото на енергийна бедност и качеството на използваните показатели</p>	<p>0 не оценява нивото на енергийна бедност</p> <hr/> <p>1 представен е известен преглед на енергийната бедност, но използваните мерки са с незадоволително качество</p> <hr/> <p>2 енергийната бедност е описана задълбочено и оценката се основава на качествени показатели, но липсват някои важни подробности</p> <hr/> <p>3 представя ясен и много подробен преглед на енергийната бедност, основан на висококачествени показатели, и измерва въздействието на енергийната бедност върху територията на страната</p>
<p>7.3 Пряка подкрепа за преодоляване на енергийната бедност</p>	<p>0 не споменава съществуващи и планирани политики или мерки в тази област</p> <hr/> <p>1 споменати са някои съществуващи и планирани политики или мерки в тази област, но те не са достатъчни за ефективно преодоляване на проблема</p> <hr/> <p>2 съществуващи и планирани политики или мерки в тази област са описани и се очаква да доведат до значима промяна, но не разглеждат проблема цялостно</p> <hr/> <p>3 съществуващите и планираните политики или мерки в тази област са насочени към енергийната бедност и е описан графикът за постепенно прекратяване на прякото подпомагане</p>

<p>7.4 Мерки за подкрепа на инвестиции, които водят до структурно намаляване на сметките за енергия, чрез инвестиции в енергийна ефективност и източници на енергия с нулеви емисии</p>	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <hr/> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <hr/> <p>2 обсъждат се много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <hr/> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>
<p>7.5 Преодоляване на неефективността на енергийния пазар, която се отразява негативно на уязвимите потребители</p>	<p>0 не се разглежда въпроса за въздействието на промените на енергийния пазар върху уязвимите клиенти</p> <hr/> <p>1 споменава проблема, но твърде неясно и/или не предлага политики, които да го засегнат</p> <hr/> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <hr/> <p>3 политиките и мерките формират всеобхватна и съгласувана рамка, която за предпочитане включва решения като интелигентни мрежи, съхранение на енергия и ограничена гъвкавост по отношение на потреблението</p>

Аспект 8. Транспортна бедност

Този аспект е структурно сходен с аспекта, обхващащ оценката на енергийната бедност, тъй като тези въпроси представляват двойно предизвикателство – и двата произтичат от включването на транспортния и сградния сектор в СТЕ. По този начин категорията включва и аспекти, свързани с качеството на планиране и решенията, необходими за облекчаване на проблема – както пряката подкрепа, така и инвестициите в структурни промени в транспортните системи, които подпомагат възприемането на благоприятни за климата и достъпни решения, както технически, така и организационни (например развитие на мрежата на обществения транспорт или велосипедната инфраструктура в градските пространства). В идеалния случай последните биха били насочени и към преодоляване на пространствената неравнопоставеност по отношение на достъпа до обществен транспорт.

<p>8. Транспортна бедност</p>	
<p>8.1 Включване на индикативни цели, насочени към намаляване на транспортната бедност</p>	<p>0 не се споменават цели, насочени към намаляване на транспортната бедност</p> <hr/> <p>1 цели има, но те не са достатъчно подробни и/или не използват подходящи показатели</p> <hr/> <p>2 целите в повечето случаи са добре дефинирани и използват подходящи мерки, но липсва ключова информация</p> <hr/> <p>3 представените цели са съгласувани във висока степен и използват добре дефинирани показатели</p>

<p>8.2 Оценка на равнището на транспортна бедност и качеството на използвания показател</p>	<p>0 не оценява нивото на транспортна бедност</p> <hr/> <p>1 представен е някакъв обзор на транспортната бедност, но използваните мерки са с недостатъчно качество</p> <hr/> <p>2 транспортната бедност е описана задълбочено и оценката се основава на качествени показатели, но липсват някои важни подробности</p> <hr/> <p>3 представя ясен и много подробен обзор на транспортната бедност, основан на висококачествени показатели, и измерва въздействието на транспортната бедност върху територията на страната</p>
<p>8.3 Пряка подкрепа за преодоляване на транспортната бедност</p>	<p>0 не споменава съществуващи и планирани политики или мерки в тази област</p> <hr/> <p>1 споменати са някои съществуващи и планирани политики или мерки в тази област, но те не са достатъчни за ефективно преодоляване на проблема</p> <hr/> <p>2 съществуващи и планирани политики или мерки в тази област са описани и се очаква да доведат до значима промяна, но не разглеждат проблема цялостно</p> <hr/> <p>3 съществуващите и планираните политики или мерки в тази област са насочени към преодоляване на транспортната бедност и е описан графикът за постепенно прекратяване на прякото подпомагане</p>
<p>8.4 Мерки за структурно намаляване на транспортната бедност чрез инвестиции в устойчиви възможности за мобилност с нулеви емисии</p>	<p>0 не споменава никакви политики или мерки в тази област</p> <hr/> <p>1 споменати са някои политики или мерки в тази област, но те са до голяма степен недостатъчни, за да бъдат ефективни</p> <hr/> <p>2 обсъдени са много политики или мерки в тази област, но липсват някои важни подробности</p> <hr/> <p>3 политиките или мерките в тази област формират цялостна рамка</p>

Аспект 9. Финансови нужди и източници на финансиране

Оценката на аспекта на финансовата подкрепа на политиките и мерките за справедлив преход в НПЕК се съсредоточава върху точното описание на необходимите публични и частни средства, нужни за изпълнението на представените реформи, и определянето на източниците на финансиране. Най-добрата практика в НПЕК за улесняване на процесите на мониторинг на публичните разходи би била ясното разграничение между националните и общоевропейските канали за финансиране.

<p>9. Финансови нужди и източници на финансиране</p>	
<p>9.1 Описване на финансовите нужди за всяка предложена политика и мярка, насочена към разпределителен ефект</p>	<p>0 не споменава нуждите от финансиране на предложените политики и мерки</p> <hr/> <p>1 описва нуждите от финансиране на някои от предложените политики и мерки, но не предоставя много подробности</p>

	<p>2 определя нуждите от финансиране за повечето от предложените политики и мерки, но липсва част от важната информация</p> <p>3 определя точно нуждите от публично и частно финансиране на планираните политики и мерки</p>
<p>9.2 Описване на източниците на финансиране за всяка предложена политика и мярка, насочена към разпределителен ефект</p>	<p>0 не посочва източниците на финансиране на предложените политики и мерки</p> <p>1 описва източниците на финансиране на някои от предложените политики и мерки, но не предоставя много подробности</p> <p>2 посочва публичните и частните източници на финансиране на повечето от предложените политики и мерки, но липсва част от важната информация</p> <p>3 посочва точно публичните и частните източници на финансиране, използвани за подкрепа на планираните политики и мерки (включително инструментите за финансиране на ЕС), и предлага график за достъп до средствата</p>

Аспект 10. Данъчни, застрахователни и социалноосигурителни политики

В този аспект се разглежда използването на фискални, застрахователни и социалноосигурителни инструменти за справяне с разпределителните ефекти на прехода. Сред изброените, оценката проследява използването на приходите от данъци, налози и такси, свързани с климата, като всички те следва да бъдат разработени по начин, който е от полза за най-уязвимите групи. Важно е да се отбележи, че в този раздел се оценява и процесът на подготовка на рамката за използване на Социалния фонд за климата (СФК). СФК може да бъде много мощен инструмент за справяне със социалните неравенства, ако се прилага с повишено внимание. Други два критерия се фокусират върху последователното прилагане на принципа „замърсителят плаща” и върху вградената защита на най-уязвимите групи в данъчните инструменти.

<p>10. Данъчни, застрахователни и социалноосигурителни политики</p>	
<p>10.1 Използване на приходите от данъци, налози и такси, свързани с климата (или подобни инструменти, напр. приходи от СТЕ на ЕС), за подпомагане на най-уязвимите групи</p>	<p>0 не се споменава използването на приходи, свързани с климата, за подпомагане на най-уязвимите групи</p> <p>1 принципът е отразен в някои от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага, но в повечето случаи е пренебрегнат</p> <p>2 принципът е отразен в повечето от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага, но остават някои несъответствия</p> <p>3 принципът се прилага последователно във всички предложени политики и мерки, за които би било разумно да се прилага.</p>
<p>10.2 Вземане под внимание и изготвяне на рамка за използване на Социалния фонд за климата</p>	<p>0 не се споменава използването на СФК</p> <p>1 Споменава се СФК, но е представена само основната рамка за използването му</p> <p>2 представената рамка за използване на СФК съдържа подходящи мерки, но липсват някои важни подробности</p>

	<p>мерките, предложени в рамката за използване на СФК, са всеобхватни и съгласувани, което позволява постигането на очакваните резултати</p> <p>3</p>
<p>10.3 Признание и последователно прилагане на принципа „замърсителят плаща“ в цялата икономика</p>	<p>принципът не е приложен в нито една от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се приложи</p> <p>0</p>
	<p>принципът се прилага в някои от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага, но в повечето случаи е пренебрегнат</p> <p>1</p>
	<p>принципът се прилага в повечето от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага, но остават някои несъответствия</p> <p>2</p>
	<p>принципът се прилага последователно във всички предложени политики и мерки, за които би било разумно да се прилага</p> <p>3</p>
<p>10.4 Вградена защита на най-уязвимите групи в данъчните инструменти и програмите за междусекторна подкрепа, свързани с екологичния преход</p>	<p>защитата не е налична в нито една от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага</p> <p>0</p>
	<p>защитата е налична в някои от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага, но е пренебрегната в повечето случаи</p> <p>1</p>
	<p>защитата е налична в повечето от предложените политики и мерки, за които би било разумно да се прилага, но остават някои несъответствия</p> <p>2</p>
	<p>защитата се прилага последователно във всички предложени политики и мерки, за които би било разумно да се прилага</p> <p>3</p>

Аспект 11. Условия на труд и преквалификация

Този аспект се отнася до въздействието на прехода към нетна нула върху пазара на труда и изследва политиките и мерките, насочени към правилното приспособяване на работната сила към нуждите и изискванията на икономиката след този преход. Те следва да включват преди всичко възможности за обучение, повишаване на квалификацията и преквалификация на работниците, особено в традиционните промишлени/добивни сектори. Особено внимание следва да се обърне на създаването/запазването на работни места. В НПЕК следва също така да се оцени въздействието на екологичния преход върху здравето и безопасността на работното място и да се включат мерки за преодоляване на установените рискове.

<p>11. Условия на труд и преквалификация</p>	
<p>11.1 Обхват на обучение, повишаване на квалификацията и преквалификация на работниците, засегнати от прехода</p>	<p>не предлага конкретни решения за придобиване на нови умения, повишаване на квалификацията и преквалификация</p> <p>0</p>
	<p>осигурява обща рамка или насърчаване на придобиването на нови умения, повишаването на квалификацията и преквалификацията, които са донякъде свързани със зеления преход</p> <p>1</p>
	<p>осигурява адекватен набор от мерки в подкрепа на придобиването на нови умения, повишаването на квалификацията и преквалификацията на работната сила, съобразени с прехода</p> <p>2</p>

	<p>3</p> <p>предвижда цялостен график за придобиване на нови умения, повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила, с възможности за синергия с други планове за заетост и реструктуриране на засегнатите регионални икономики</p>
<p>11.2 Адаптирани към случая мерки в подкрепа на наемането на работа, създаването на работни места и стимулите за преход, по-специално за жените или хората с увреждания, както и в най-засегнатите територии</p>	<p>0</p> <p>Не предлага почти никаква подкрепа за създаване на работни места, свързани с прехода</p> <hr/> <p>1</p> <p>Предлага основни насоки за наемане и създаване на работни места с минимално внимание към приобщаването</p> <hr/> <p>2</p> <p>Предлага подробни планове за стимулиране на създаването на работни места в съответствие със съответните изисквания за приобщаване</p> <hr/> <p>3</p> <p>Предлага цялостна рамка или план за създаване на нови работни места, който съдържа планове за МСП и приобщаване</p>
<p>11.3 Анализ на въздействието на зеления преход върху здравето и безопасността при работа и подготовка или продължаване на мерките за справяне с рисковете</p>	<p>0</p> <p>Не обръща внимание на въздействието на зеления преход върху здравето и безопасността на работното място</p> <hr/> <p>1</p> <p>Предоставя основен анализ на въздействието на прехода върху здравето и безопасността при работа и предлага някои мерки за справяне с идентифицираните рискове</p> <hr/> <p>2</p> <p>Предоставя достатъчно подробен преглед на въздействието на прехода върху здравето и безопасността на работното място и предлага съответните мерки за справяне с поне някои от идентифицираните рискове</p> <hr/> <p>3</p> <p>Предоставя надежден анализ на въздействието на прехода върху здравето и безопасността на работното място и предлага съответни мерки за справяне с по-голямата част от идентифицираните рискове и тенденции</p>

Аспект 12. Ангажираност на заинтересованите страни и обществени обсъждания

Последният аспект се отнася до ангажираността на заинтересованите страни в процеса на актуализиране на НПЕК и прозрачността на плановете. Целият процес на обществено обсъждане следва да се проведе по начин, който е достатъчен за изчерпателно обсъждане на необходимите теми от ключовите групи заинтересовани страни, а резултатите от участието на заинтересованите страни следва да бъдат подробно описани и предоставени на обществеността. Гражданите следва да имат равни възможности за участие във формулирането на политики и да държат отговорни лицата, вземащи решения, за техните действия. Критериите, включени в този аспект, се отнасят до въпросите дали са включени всички ключови групи заинтересовани страни, дали е установен диалог между националните и местните власти и дали е започнат международен диалог за справедлив преход. Оценката има за цел да провери дали има план за установяване на дългосрочен процес на консултации със заинтересованите страни, който би улеснил безпрепятственото изпълнение на реформите.

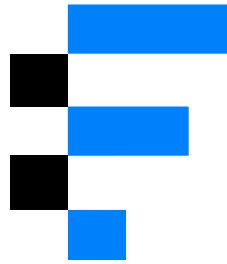
12. Ангажиране на заинтересованите страни и обществени консултации	
12.1 Ангажиране на социалните партньори, представителите на гражданското общество и широката общественост в обсъждането на въпроси относно справедливия преход по време на обществените обсъждания на плана	0 не са организирани обществени обсъждания или в хода им не са обсъдени въпроси, свързани със справедливия преход
	1 бяха организирани обществени обсъждания, но в хода им не са обсъдени много важни въпроси, свързани с прехода
	2 организирани са ефективни обсъждания и са обсъдени повечето от ключовите въпроси, свързани със справедливия преход, но не всички
	3 бяха организирани ранни и всеобхватни обществени обсъждания и всички важни въпроси, свързани с прехода, са обсъдени в достатъчна степен
12.2 Създаване на постоянен орган за консултации със заинтересованите страни обхващащ въпроси, свързани със справедливия преход	0 не се предвижда постоянен орган за обществени обсъждания или предложеното обсъждане е еднократно
	1 предоставя скица на постоянен консултативен орган, но липсват основни подробности
	2 предоставя предимно последователен проект за постоянен консултативен орган, но липсват някои важни подробности
	3 предоставя много подробен и последователен план за организиране на постоянен консултативен орган
12.3 Организиране на ранен и ефективен диалог с местните власти по въпроси, свързани със справедливия преход	0 не е споменат диалог с местните власти по въпроси, свързани със справедливия преход
	1 предоставя някои възможности за диалог с местните власти по въпроси, свързани със справедливия преход, но тези мерки са до голяма степен недостатъчни
	2 предоставя задоволителна рамка за диалог с местните власти по въпроси, свързани със справедливия преход, но липсват някои важни подробности
	3 предоставя цялостна визия за участието на местните власти в сътрудничеството по въпросите, свързани със справедливия преход
12.4 Идентифициране на възможностите за трансграничен диалог при решаването на въпроси, свързани със справедливия преход	0 не е споменат трансграничният диалог по въпроси, свързани със справедливия преход
	1 предоставя някои възможности за трансграничен диалог по въпроси, свързани със справедливия преход, но тези мерки са до голяма степен недостатъчни
	2 предоставя се задоволителна рамка за трансграничен диалог по въпроси, свързани със справедливия преход, но липсват някои важни подробности
	3 предоставя цялостна визия за участието на трансграничните партньори в решаването на въпросите, свързани със справедливия преход

V. Приложение. Обобщена таблица на аспектите, разгледани в методологията

Аспекти		Критерии за оценка
ТЕРИТОРИАЛНИ АСПЕКТИ	1. Амбиции и цели	1.1 Повишаване на амбицията и избягване на отстъплението от целите на ТППП
		1.2 Ясен и амбициозен график за освобождаване от въглицата в енергийния сектор
		1.3 Ясен и амбициозен график за отказ от въглицата в цялата икономика
		1.4 Ясен и амбициозен график за отказ от изкопаем газ
		1.5 Ясен и амбициозен график за отказ от петрола
		1.6 Ясен и амбициозен график за преход на промишлеността към нулеви нетни емисии (преобразуване или закриване на промишлени предприятия, които отделят парникови газове от използването на изкопаеми горива или от промишлени процеси)
	2. Подкрепа за местните икономики и общности	2.1 Политики и мерки в подкрепа на местните икономики чрез стимулиране на техния потенциал за местен растеж, включително насърчаване на предприемачеството, подкрепа за МСП и социалната икономика
		2.2 Политики и мерки за запазване на идентичността на миньорските/традиционните индустриални общности
		2.3 Политики и мерки за ревитализация на природната среда, както за възстановяване на биоразнообразието, така и с цел отдых
		2.4 Специализирани, специфични за региона политики и мерки за насърчаване на интелигентната и устойчива мобилност (както в рамките на териториите, най-силно засегнати от региона на прехода, така и за свързването му с други региони)
	3. Местни чисти енергии и декарбонизирани индустрии	3.1 Оценка на потребностите в областта на внедряването на достъпна чиста енергия (включително – ако е приложимо – централизирано отопление), енергийната ефективност и/или декарбонизираните промишлени процеси
		3.2 Политики и мерки за задоволяване на нуждите в областта на достъпната чиста енергия (включително – ако е приложимо – централизирано отопление), енергийната ефективност и/или декарбонизираните промишлени процеси
	4. Включване на регионалния преход	4.1 Насърчаване на равнопоставеност между половете с оглед на специфичното положение и ролята на жените в прехода към климатично неутрална икономика
		4.2 Специално внимание към уязвимите групи (като хората с увреждания), които страдат непропорционално от неблагоприятните последици от прехода
		4.3 Политики и мерки за справяне с демографските последици от застаряването на населението в регионите в преход
	5. Управление на справедлив преход	5.1 Съгласуваност на регионалния и националния процес на планиране на прехода
		5.2 Институционална координация между местните и националните власти по отношение на изпълнението на справедливия преход
		5.3 Включване на заинтересованите страни и гражданите в регионалното управление на прехода

Аспекти		Критерии за оценка
АСПЕКТИ НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО	6. Цялостна оценка на въздействието върху разпределението	6.1 Оценка на цялостното въздействие върху разпределението на политиките и мерките, обхванати от актуализацията на НПЕК – групиране по размер на доходите
		6.2 Оценка на цялостното въздействие върху разпределението на политиките и мерките, обхванати от актуализацията на НПЕК – по други съответни групи (напр. селски домакинства, пенсионери)
		6.3 Общо разбиране на термините и измерване на напредъка спрямо целите
	7. Енергийна бедност	7.1 Включване на индикативни цели, насочени към намаляване на енергийната бедност
		7.2 Оценка на нивото на енергийна бедност и качеството на използваните показатели
		7.3 Пряка подкрепа за преодоляване на енергийната бедност
		7.4 Мерки за подкрепа на инвестиции, които водят до структурно намаляване на сметките за енергия, чрез инвестиции в енергийна ефективност и източници на енергия с нулеви емисии
		7.5 Преодоляване на неефективността на енергийния пазар, която се отразява негативно на уязвимите потребители
	8. Транспортна бедност	8.1 Включване на индикативни цели, насочени към намаляване на транспортната бедност
		8.2 Оценка на равнището на транспортна бедност и качеството на използвания показател
		8.3 Пряка подкрепа за преодоляване на транспортната бедност
		8.4 Мерки за структурно намаляване на транспортната бедност чрез инвестиции в устойчиви възможности за мобилност с нулеви емисии
	9. Нужди от финансиране и източници на финансиране	9.1 Описване на финансовите нужди за всяка предложена политика и мярка, насочена към разпределителен ефект
		9.2 Описване на източниците на финансиране за всяка предложена политика и мярка, насочена към разпределителен ефект
	10. Данъчни, застрахователни и социалноосигурителни политики	10.1 Използване на приходите от данъци, налози и такси, свързани с климата (или подобни инструменти, напр. приходи от СТЕ на ЕС), за подпомагане на най-уязвимите групи
10.2 Вземане под внимание и изготвяне на рамка за използване на Социалния фонд за климата		
10.3 Признаване и последователно прилагане на принципа „замърсителят плаща“ в цялата икономика		
10.4 Вградена защита на най-уязвимите групи в данъчните инструменти и програмите за междусекторна подкрепа, свързани с екологичния преход		
11. Условия на труд и преквалификация	11.1 Обхват на обучение, повишаване на квалификацията и преквалификация на работниците, засегнати от прехода	
	11.2 Адаптирани към случая мерки в подкрепа на наемането на работа, създаването на работни места и стимулите за преход, по-специално за жените или хората с увреждания, както и в най-засегнатите територии	
	11.3 Анализ на въздействието на зеления преход върху здравето и безопасността при работа и подготовка или продължаване на мерките за справяне с рисковете	

Аспекти		Критерии за оценка
АСПЕКТИ НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО	12. Ангажиране на заинтересованите страни и обществени консултации	12.1 Ангажиране на социалните партньори, представителите на гражданското общество и широката общественост в обсъждането на въпроси относно справедливия преход по време на обществените обсъждания на плана
		12.2 Създаване на постоянен орган за консултации със заинтересованите страни обхващащ въпроси, свързани със справедливия преход
		12.3 Организиране на ранен и ефективен диалог с местните власти по въпроси, свързани със справедливия преход
		12.4 Идентифициране на възможностите за трансграничен диалог при решаването на въпроси, свързани със справедливия преход

ireform.eu

bluelink.net

THE ITALIAN
CLIMATE CHANGE
THINK TANK

eccoclimate.org

ecologic.eu